

Mykhailo Fedorov, de digitale transformatie van Oekraïne en de dronerevolutie — een onafhankelijk onderzoek (peildatum 29 juli 2026)

1. Executive summary

Mykhailo Fedorov (geb. 21 januari 1991, Vasylivka, oblast Zaporizhzhia) is de centrale figuur in de digitale én militaire transformatie van Oekraïne. Vastgesteld feit: hij was minister van Defensie van 14 januari 2026 tot 15 juli 2026 en werd ontslagen als onderdeel van de kabinetswissel na het aftreden van premier Svyrydenko. Zijn ontslag ontketende landelijke protesten en, op 21 juli, het ontslag van opperbevelhebber Oleksandr Syrskyi ten gunste van generaal-majoor Mykhailo Drapatyi (43).

De kernbevindingen:

- De carrière van Fedorov is een schoolvoorbeeld van digitale transformatie (herontwerp, "van A naar Anders") in plaats van digitalisering (optimaliseren, "van A naar B"): van SMM-ondernemer in Zaporizhzhia, via het hoofd digitaal van Zelensky's campagne (2019), tot oprichter van het ministerie van Digitale Transformatie (29 augustus 2019), de Diia-app, en vervolgens de oorlogsprogramma's Army of Drones, Brave1, IT Army, e-points en Mission Control.
- De dronerevolutie is reëel en militair beslissend, maar de meest spectaculaire cijfers zijn zelfrapportage van het Oekraïense ministerie van Defensie. Onafhankelijke bevestiging (CSIS, US Army-instellingen, RUSI) ondersteunt de tendens — drones domineren de slachtofferstatistieken — maar niet de precieze getallen.
- Het narratief "innovatieve hervormer versus Sovjet-oude garde" is deels, maar niet volledig onafhankelijk bevestigd. Het bestaan van een serieus conflict is onafhankelijk vastgesteld (*The Economist* en *Financial Times* vóór Fedorovs persconferentie). De concrete hervormingsinhoud komt vooral van één onafhankelijke analist (RUSI/Watling) en van Fedorov zelf. De morele framing (hervormer goed, generaal slecht) is omstreden: Syrskyi ontkende en verontschuldigde zich, en onafhankelijke militaire analisten bekritiseerden de simplistische tegenstelling.
- Governance-alarmsignaal: Oekraïne herschikte zijn defensieleiding via straatprotest en Telegram terwijl het parlement met reces was en de post formeel vacant. Een afgetreden minister stelt publiekelijk voorwaarden aan de president. Dit toont zowel de kracht van de Oekraïense civil society als een verontrustende personalisering van instituties. De publieke steun voor Fedorov was overweldigend: volgens een Rating Group-peiling (20–21 juli 2026, 1.000 respondenten, foutmarge $\leq 3,1\%$) steunde 72% van de Oekraïners zijn ontslag *niet*, tegenover slechts 5% wel; 55% steunde daarentegen wel het ontslag van Syrskyi.

Advies aan de lezer: behandel de "820.000 treffers"- en "96%"-cijfers als indicatief-maar-onbevestigd; steun op CSIS (bijna 8:1 verliesratio eerste helft 2026) en US Army-bronnen (70-80% van slachtoffers door onbemande systemen medio 2025) voor de robuuste kern; en volg de benoeming van Khmara en de protestmars van 31 juli als scharnierpunten.

2. Tijdlijn van de carrière van Mykhailo Fedorov

- **21 januari 1991:** geboren in Vasylivka, oblast Zaporizhzhia. (vastgesteld feit)
- Studie aan de **Zaporizhzhia National University** (faculteit sociologie en management). Oprichter/CEO van SMM-bureau "SMMSTUDIO". (vastgesteld feit)
- **2014-2019:** geassocieerd met de partij 5.10. (vastgesteld feit) (Wikipedia)
- **2019:** hoofd van de digitale afdeling van Zelensky's presidentiële campagne; zet in op sociale media. (vastgesteld feit) (Babel.ua)
- **29 augustus 2019:** op 28-jarige leeftijd benoemd tot vicepremier en minister van Digitale Transformatie — de jongste minister in de Oekraïense geschiedenis. (vastgesteld feit) (Fair)
- **2020:** lancering van Diia ("staat in een smartphone"). (vastgesteld feit) (Forumkyiv)
- **26 februari 2022:** tweet aan Elon Musk met verzoek om Starlink; Musk activeert de dienst diezelfde dag. (vastgesteld feit) (CBS News)
- **2022:** mede-lancering van UNITED24, Army of Drones, IT Army. (vastgesteld feit) (Forumkyiv)
- **Aug-sept 2022:** volgt cursus "Digital Transformation Strategy" aan Yale School of Management. (vastgesteld feit) (Wikipedia)
- **21 maart 2023:** portefeuille uitgebreid tot vicepremier voor Innovatie, Onderwijs, Wetenschap en Technologie — minister van Digitale Transformatie. (vastgesteld feit) (Wikipedia)
- **17 juli 2025:** Eerste Vicepremier en minister van Digitale Transformatie. (vastgesteld feit)
- **2 januari 2026:** Zelensky biedt hem Defensie aan. (vastgesteld feit) (Wikipedia)
- **14 januari 2026:** door de Verkhovna Rada benoemd tot minister van Defensie (277 vóór, 0 tegen, 9 onthoudingen; op de tweede poging). (vastgesteld feit) (RBC-Ukraine)
- **15 juli 2026:** ontslagen bij de kabinetswissel. (vastgesteld feit) (Ukraine-war-analytics)
- **16 juli 2026:** persconferentie; beschuldigt Syrskyi van het blokkeren van hervormingen en "het land splijten". (vastgesteld feit — uitspraak)
- **21 juli 2026:** Zelensky ontslaat Syrskyi, benoemt Drapatyi. (vastgesteld feit) (Ukrainska Pravda)
- **23-28 juli 2026:** Fedorov weigert alle andere functies en eist herbenoeming als minister van Defensie. (vastgesteld feit) (Ukrainska Pravda)

3. Analyse van de digitale transformatie van Oekraïne

Fedorovs werk illustreert het onderscheid tussen digitalisering (bestaande processen

sneller/online maken) en digitale transformatie (processen, structuur en machtsverdeling herontwerpen). Diia is geen gedigitaliseerd loket maar een herontwerp van de burger-staatrelatie: één app met paspoort, rijbewijs, belastingen, uitkeringen, bedrijfsregistratie en, tijdens COVID-19, vaccinatiecertificaten. In 2019 was het beleidsdoel dat 100% van de overheidsdiensten online zou zijn en 20% volledig automatisch. Volgens viceminister Oleksandr Bornyakov (aan de BBC) telt Diia 22,7 miljoen gebruikers; de Wereldbank plaatste Oekraïne in de GovTech Maturity Index 2025 in Groep A ("GovTech Leaders"). (vastgesteld feit voor het bestaan/omvang; het gebruikersaantal is overheidsopgave, extern gecontextualiseerd door de Wereldbank)

Babel.ua

Wikipedia

Kritische kanttekening: de Diia-succesverhalen komen deels uit promotiemateriaal (fora, overheidssites). Onafhankelijke instanties (Wereldbank, EU) hebben Diia geprezen als model voor e-governance, maar de effectiviteitsclaims moeten worden onderscheiden van marketing.

De oorlog verlegde Fedorovs digitale transformatie naar defensie:

- **Starlink (feb 2022):** Fedorovs publieke tweet en het snelle antwoord van Musk zijn goed gedocumenteerd (vastgesteld feit). Interpretatie/journalistiek: dat één tweet "de geschiedenis veranderde" is deels mythologisering. SpaceX-COO Gwynne Shotwell verklaarde op 7 maart 2022 aan Caltech dat het bedrijf al ongeveer anderhalve maand met de Oekraïners aan landingsrechten werkte; over de tweet zei zij: "They tweeted at Elon and so we turned it on. That was our permission. That was the letter from the minister. It was a tweet." Latere episodes (Musk weigerde Starlink bij Sevastopol; tijdelijke uitval okt 2022) tonen de kwetsbaarheid van afhankelijkheid van een commerciële actor. De "beperking van Russische toegang tot Starlink" in begin 2026 wordt door CSIS genoemd als factor die de Russische commandovoering verstoort. (analyse/interpretatie)

Irregular Warfare

Odessa Journal

- **Army of Drones, UNITED24, IT Army of Ukraine, Brave1** (defensietechcluster): alle gelanceerd/aangejaagd vanuit het ministerie van Digitale Transformatie. (vastgesteld feit) Forumkyiv
- **AI in de overheid:** Fedorov positioneerde AI-toepassingen (o.a. Diia-assistent) en de "Department of War Mathematics" binnen Brave1. (vastgesteld feit voor bestaan; effectiviteit deels zelfrapportage)

4. Analyse van de militaire innovaties en de droneoorlog

4.1 Betekenis en typen drones

Drones zijn van bijrol (verkenning/artilleriewaarneming, begin 2022) tot dominant wapen geëvolueerd. Ingezette typen:

- **FPV-drones** (goedkope kamikaze, kern van de kill zone); volgens de Oekraïense NSDC-cijfers kan de industrie >8 miljoen FPV's per jaar produceren, gemaakt door meer dan 160 bedrijven. (zelfrapportage overheid) Rnbo Rnbo

- **Bommenwerper-/heavy-bomber-drones** (bv. Vampire hexacopter).
- **Interceptor-drones** tegen Shaheds: de Sting van Wild Hornets (engagementbereik tot ~25 km; treffratio 80-90% volgens de fabrikant; eerste onderschepping van een Geran-3 in dec 2025). (fabrikant-/zelfrapportage) [Interesting Engineering + 2](#)
- **Lange-afstandsdrone**s: strikes tot >2.000 km in Rusland tegen energie-infrastructuur. [Yahoo!](#)
- **Zee-drones**: Magura-familie (V5/V7), die Russische schepen tot zinken bracht en in april 2026 als wereldprimeur een Shahed onderschepte met een van een onbemand vaartuig gelanceerde interceptor. [Defense News](#)
- **Grondrobots (UGV's)**: missies stegen van ~7.500 (jan) naar >9.000 (mrt 2026) volgens het ministerie; het K-2-regiment vormde 's werelds eerste UGV-bataljon. (zelfrapportage) [MSN](#) [DEFENDER](#)

Onafhankelijke onderbouwing van de betekenis: het US Army War College (War Room) stelt dat drones "roughly 70-80% of battlefield casualties" veroorzaken; een studie van de US Army University Press schatte dat onbemande systemen medio 2025 "70 to 80 percent of battlefield casualties" en "60 to 70 percent of damaged vehicles" veroorzaakten. Deze cijfers zijn onafhankelijk van Kyiv en bevestigen de tendens.

4.2 Software, AI en data

- **Delta**: het NAVO-geteste battlefield management system, wortelend in het vrijwilligerscollectief Aerorozvidka (2014-2015), nu strategisch schaalniveau. (goed gedocumenteerd) [Corvus Intelligence](#)
- **e-points ("Army of Drones Bonus")**: eenheden verdienen punten voor video-geverifieerde treffers, inwisselbaar via Brave1 Market voor drones, EW-systemen, UGV's. Circa 95% van de drone-eenheden is aangesloten; >400 gevechtseenheden; >500.000 drones besteld; >33 miljard UAH aan orders in minder dan een jaar. (zelfrapportage overheid) [Substack + 2](#)
- **DOT-Chain Defence**: betaal-/leveringsplatform; gemiddelde levertijd ~9-10 dagen; per 26 mei 2026 waren 485.000 UAV's/uitrusting geleverd (31,4 mrd UAH), aangeboden door >200 fabrikanten. (zelfrapportage) [Army Recognition](#)
- **Mission Control**: bestaat daadwerkelijk. Fedorov tekende het bevel op 23 januari 2026; het systeem draait binnen Delta, aggregeert dronemissiedata (type, route, taak) tot dashboards en verving de rapporten 5.31/5.32. Binnen twee maanden uitgerold over alle korpsen. (vastgesteld feit; effectiviteit deels zelfrapportage) [Global Security + 4](#)

4.3 Private sector en internationale partners

- **Private technologiesector**: enkele honderden Oekraïense dronefabrikanten; de sector groeide van nettoverlies (2022) naar >13,8 mrd UAH nettowinst (2024) volgens het Center for Eastern Studies. (analyse/journalistiek) [Global Defense Corp](#)
- **Brave1**: koppelt fabrikanten, softwareontwikkelaars en eenheden; "Test in

Ukraine"-kader; MoU met Airbus Defence and Space (1 juli 2026) als eerste industriële strategische westerse partnerschap. (Army Recognition)

- **Internationale partners:** Noorwegen ("Build with Ukraine", productie van mid-strike drones op Noorse bodem, financiering bovenop het steunpakket van 7 miljard dollar 2026); Nederland (€200 mln, co-productie bij VDL in Borne); VK (Octopus-interceptors, ~2.000/maand); EU-Oekraïne Drone Alliance (18 oprichters, 15 juli 2026) binnen de EU-leningfaciliteit. (Defence Industry Europe + 3)
- **NAVO-context:** op de Ankara-top (8 juli 2026) pledgeden bondgenoten €70 miljard militaire steun voor 2026 (en ten minste evenveel in 2027). Kritisch: volgens NZZ/RBC was eind april pas ~€10 miljard geleverd en zou bij het huidige tempo slechts ~€30 miljard van de €70 miljard in 2026 worden gehaald; ten minste 40% is bovendien geen nieuw geld. (NATO + 2)

4.4 Aanbesteding, commandostructuur, doctrine

- **Aanbestedingshervorming:** sinds maart 2026 worden drone-aanbestedingen bepaald door gevechtsdata (ePoints, DOT-Chain, Brave1 Market, Delta, Mission Control) i.p.v. subjectieve inschatting; het ministerie claimt >16% besparing bij 155 mm-munitie via competitieve tenders; >333 mrd UAH aan dronecontracten in de eerste helft van 2026. (zelfrapportage) (Global Security)
- **Commandostructuren:** de Unmanned Systems Forces (USF) werden als aparte krijgsmacht onderdeel opgericht — opvallend genoeg, zoals Syrskyi zelf benadrukte, onder zijn bevelvoering. Korpsstructuur en brigadeconsolidatie stonden centraal in het Fedorov-Syrskyi-conflict (zie §6).

5. Beoordeling van de betrouwbaarheid van de berichtgeving

Overeenkomsten tussen Reuters, AP, BBC, FT, NYT, WaPo, *The Economist*, Kyiv Independent, Ukrainska Pravda, DW, France24 en NOS: eensgezind over de vastgestelde feiten (data, benoemingen, ontslagen, protesten). Verschillen zitten in framing en brongebruik.

Kernbevindingen over verificatie (mede op basis van gericht bronnenonderzoek):

- **Het bestaan van een serieus conflict is onafhankelijk vastgesteld.** *The Economist* berichtte al op 13 juli — vóór Fedorovs persconferentie van 16 juli — over de verscherpte confrontatie tussen Fedorov en de militaire leiding, waarbij het juist Fedorovs *critici* citeerde (militaire bronnen die zijn hervormingen "PR-herverpakking" en "gamification van de oorlog" noemden; een generaal: "zou u in een vliegtuig stappen als de piloot een winkelier was?"). De *FT* (rond 15 juli) berichtte op basis van defensie-industrievertegenwoordigers, hoge functionarissen en parlementsleden dat Fedorov "een barrière" vormde voor belangen die van het defensiebudget wilden profiteren, en dat het dispuut over "hoe Oekraïne de oorlog moet voeren en zijn strijdkrachten moet organiseren" serieus was geworden.
- **De concrete hervormingsinhoud** (brigadeconsolidatie, korpsstructuur, 425e

Aanvalsregiment, mobilisatiehervorming) is het gedetailleerdst — en vrijwel uitsluitend — onderbouwd door één onafhankelijke analist: RUSI's Jack Watling (21 juli). Watling is onafhankelijk van Fedorov als auteur, maar noemt geen bronnen en zijn relaas volgt de ministerie-/Fedorov-lezing nauw. Geen enkele grote westerse titel bracht een met naam genoemde functionaris van de Generale Staf die deze specifieke verwijten bevestigde.

- **De morele framing "hervormer goed / Sovjet-generaal slecht" is niet onafhankelijk bevestigd en wordt actief betwist.** Onafhankelijke analist Rob Lee (via NPR): "het is dit narratief van pro-drone versus anti-drone geworden, maar ik denk niet dat dat helemaal eerlijk is." Syrskyi ontkende publiekelijk (20 juli) en bood zelfs excuses aan: "Voor mij was het een verrassing te vernemen dat de minister en ik een conflict hadden." (Ukrainska Pravda)
- **Russische staatsmedia** (RT) en het Kremlin (Peskov: "het maakt niet uit wie de minister van Defensie is") bagatelliseerden het ontslag — tegenframing die de Oekraïense binnenlandse dynamiek negeert. (NPR)

Conclusie: brede consensus in de pers over het "hervormer versus oude garde"-verhaal is grotendeels convergentie rond twee bronstromen — Fedorovs eigen persconferentie en Watlings RUSI-analyse — en is dus geen onafhankelijke verificatie in strikte zin. De onafhankelijke verificatie reikt tot: (a) er wás een serieus, substantieel conflict; (b) het raakte aan hervorming, aanbesteding en organisatie. Zij reikt niet tot de morele toewijzing van gelijk.

6. Analyse van het narratief "innovatie versus oude garde"

Vastgestelde elementen: Syrskyi (opgeleid in Moskou) wordt breed geassocieerd met een gecentraliseerde, top-down commandocultuur; kritiek op micromanagement en hoge verliezen (bijnaam "de Slager" na Bachmoet 2023) is wijdverbreid onder soldaten en analisten. Drapatyi staat voor gedelegeerd commando en initiatief op lager niveau.

(NPR) (The Kyiv Independent)

De machtsstrijd is echter rijker dan een generatie- of technologieconflict. Alternatieve, deels beter onderbouwde verklaringen:

1. **Controle over geld en aanbesteding.** De FT-bron wees expliciet op gevestigde belangen rond het defensiebudget; de aanbestedingshervorming (datagedreven, tenders) bedreigt rent-seeking. De €70 mld NAVO-steun voor 2026 verhoogt de inzet.
2. **Civiele controle over het leger.** RUSI/Watling herformuleert het conflict als een principekwestie: als de militaire leiding beleid van een door president en parlement benoemde minister negeert, staat de civiele controle — een kernwaarde sinds de Revolutie van Waardigheid (2014) — op het spel. Dit verklaart waarom de protesten van "Fedorov terug" naar "Syrskyi weg" verschoven.
3. **Zelensky's politieke positie.** Fedorovs stijgende populariteit kan hem in Zelensky's kring als bedreiging hebben gepositioneerd (interpretatie, o.a. Bush

Center). De Rating Group-peiling van 20–21 juli 2026 (1.000 respondenten, CATI, foutmarge $\leq 3,1\%$, gerapporteerd door Ukrainska Pravda) toonde in de eerste ronde Zelensky op 22,3%, Zaluzhnyi op 14,9%, Fedorov op 13,4% en Budanov op 7,2%; qua vertrouwen stond Zaluzhnyi op 70%, Fedorov op 65% (gestegen van 35%), Budanov op 62%, Zelensky op 59%, terwijl Syrskyi daalde van 39% naar 23%.

4. **Mobilisatiedruk.** Fedorov noemde bij aantreden 2 miljoen ontduikers en 200.000 AWOL-militairen; de contracthervorming leverde volgens Syrskyi slechts ~2.000 tekeningen op — een reëel, meetbaar meningsverschil los van persoonlijkheden.

(Wikipedia) (Euromaidan Press)

Cruciale toets: welke elementen zijn bevestigd door bronnen die níét aan Fedorov gelieerd zijn en niet teruggaan op zijn persconferentie van 16 juli? Antwoord: het bestaan en de globale aard van het conflict (*Economist* 13 juli, *FT* 15 juli, vóór de persconferentie), en de principekwestie van civiele controle (RUSI). Níét onafhankelijk bevestigd: de specifieke verwijten aan Syrskyi over sabotage van elke hervorming en de morele schuldverdeling.

7. Actuele stand van zaken (peildatum 29 juli 2026)

- **Fedorov:** afgetreden minister van Defensie zonder overheidsfunctie; weigert alle aangeboden posten (o.a. vicepremier voor technologische ontwikkeling / een NVDR-innovatierol) en eist herbenoeming. (vastgesteld feit) (The New Voice of Ukraine)
- **Waarnemend minister van Defensie:** Yevhen(ii) Khmara (ex-hoofd SBU-Alfa), sinds 16/20 juli; Zelensky wil hem in augustus voordragen. De post is formeel vacant (art. 114 Grondwet: presidentiële voordracht). De Rada is met reces tot 18 augustus. (vastgesteld feit) Een SN-parlementariër zei tegen CBS "100% zullen we [Fedorovs vervanger] niet accepteren." (CBS News)
- **Opperbevelhebber:** Mykhailo Drapatyi (43), benoemd 21/22 juli; nieuwe chef Generale Staf Ihor Skybyuk. Syrskyi ontslagen; Zelensky bedankte hem voor de verdediging van Kyiv. (vastgesteld feit) (Mezha)
- **Ihor Klymenko:** uiteindelijk niet voorgedragen voor Defensie maar bestemd voor secretaris van de NVDR. (vastgesteld feit)
- **Zelensky-interview (27 juli, Sky News):** weigert te zeggen of hij Fedorov herbenoemt; noemt de succesvolle lange-afstandsstrikes "niet het werk van één persoon" maar van leger, SBU en special forces. (vastgesteld feit) (Pravda UK)
- **Protestbeweging:** dagelijkse protesten sinds 16 juli in twintig-plus steden ("Cardboard Maidan"); demonstranten eisen Fedorovs terugkeer; op 25 juli de tiende dag (Kyiv ~500). Veteraan Dmytro Koziatynskyi kondigde een protestmars aan voor 31 juli 19:00 in Kyiv (Shevchenko-monument naar Ivan Franko-plein). (vastgesteld feit) (Ukrainska Pravda + 2)
- **Drone-industrie:** productie 2025 >4 miljoen (2,2 mln in 2024, 800.000 in 2023); doel 2026 >7 miljoen (viceminister Serhiy Boev; sommige NAVO-presentaties noemen tot 8 mln FPV-capaciteit; viceminister Banik claimde potentieel 20 mln bij voldoende steun). Onafhankelijke analisten schatten ~4 mln geproduceerd in

2025 en 5-6 mln in 2026. Bereik van drones opgeschoven naar 30-100 km achter de linie. (getallen deels zelfrapportage, deels onafhankelijk) (Global Defense Corp + 4)

- **Strategische betekenis:** CFR stelt dat drone-innovatie het Russische momentum keerde (78 vierkante mijl heroverd in vijf dagen in februari 2026); CSIS meldt netto Russisch terreinverlies in april-mei 2026 (~400 km²), de eerste sinds augustus 2024. (Council on Foreign Relations) (Center for Strategic and Int...)

8. Belangrijkste conclusies

1. Fedorov belichaamt de overgang van digitalisering naar digitale transformatie, en heeft die logica van Diia doorgetrokken naar de oorlog (Army of Drones, Bravel, e-points, Mission Control). Dit is goed gedocumenteerd.
2. De dronerevolutie is militair beslissend; de kern daarvan is onafhankelijk bevestigd (CSIS bijna 8:1; US Army 70-80%). De spectaculairste getallen zijn echter Oekraïense zelfrapportage.
3. Het conflict met Syrskiyi was reëel en substantieel (onafhankelijk vastgesteld dát het bestond), maar de gangbare morele framing is enkelvoudig gesourced en betwist.
4. De machtsstrijd gaat minstens evenzeer over geld/aanbesteding en civiele controle als over "drones versus artillerie".
5. Governance: de herschikking via straatprotest en Telegram, met vacante post en parlementair reces, is tegelijk een teken van democratische vitaliteit én van institutionele kwetsbaarheid.

Twee onderbelichte punten:

(1) *Van technocratie naar straatmacht.* Fedorov zette technocratische legitimiteit om in straatmacht: een afgetreden minister wiens aanhang de president dwong zijn opperbevelhebber te ontslaan. Dit toont dat digitale transformatie niet neutraal is — ze creëert nieuwe machtsbases (publieke populariteit, directe communicatie via Telegram) die de klassieke instituties kunnen overrulen. De peilingsteun (72% tegen zijn ontslag, vertrouwen 65%) verklaart de kracht van die basis.

(2) *Het governancevraagstuk.* Personeelsbeslissingen over de defensietop werden de facto op straat en online beslecht, buiten het parlement om. Dat is riskant als precedent, hoe sympathiek de uitkomst (afscheid van een bekritiseerde commandant) ook oogt.

9. Openstaande vragen en onzekerheden

- Wordt Khmara na 18 augustus door de Rada bevestigd, of dwingt de protestbeweging Fedorovs terugkeer af?
- Zijn de e-points/Mission Control-cijfers onafhankelijk auditbaar? Het bonussysteem creëert een prikkel tot metric gaming (punten voor video-geverifieerde treffers), wat zelfrapportage structureel opwaarts kan vertekenen. De bestuurlijke innovatie en de perverse prikkel wonen in hetzelfde systeem.
- In hoeverre is de "96% in maart"- en "820.000 treffers in 2025"-claim verenigbaar

met onafhankelijke schattingen? CSIS (bijna 8:1; >90% van verliezen door drones) en US Army (70-80%) bevestigen de tendens maar niet de precisie. De 96%-claim is expliciet gebaseerd op video-verificatie binnen het eigen systeem van het ministerie ("we hebben videobeelden van elke treffer") — dat is interne verificatie, geen onafhankelijke.

- Was Fedorovs populariteit oorzaak of gevolg van het conflict, en speelde Zelensky's electorale berekening een rol?
- Hoeveel van de €70 mld NAVO-steun wordt daadwerkelijk geleverd, en wie controleert de besteding?

10. Bronnenlijst (APA-stijl; aard en betrouwbaarheid)

1. Watling, J. (2026, 21 juli). *The Dismissal of Ukraine's Defence Minister*. RUSI. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/dismissal-ukraines-defence-minister> — **Analyse (denktank)**; hoog betrouwbaar als expertanalyse, maar zonder genoemde bronnen; leunt naar het hervormingsnarratief.
2. Jones, S. G., & McCabe, R. (2026, 1 juli). *Russian Blood and Treasure: The Ballooning Costs of Putin's War*. CSIS. <https://www.csis.org/analysis/russian-blood-and-treasure-ballooning-costs-putins-war> — **Analyse**; hoog betrouwbaar, gebaseerd op meerlanden-inlichtingenbronnen (bijna 8:1 verliesratio).
3. The Kyiv Independent. (2026, juli). Diverse artikelen over ontslag, protesten, Syrskyi/Drapatyi, ePoints. <https://kyivindependent.com> — **Journalistiek**; betrouwbaar, Oekraïens, deels afhankelijk van anonieme bronnen.
4. Ukrainska Pravda. (2026, juli). Diverse artikelen (Syrskyi-column, Drapatyi-benoeming, protestmars 31 juli, Rating Group-peiling). <https://www.pravda.com.ua/eng/> — **Journalistiek**; betrouwbaar Oekraïens medium.
5. Ministry of Defence of Ukraine. (2026). *Mission Control; drone-aanbesteding*. <https://mod.gov.ua/en> — **Primair**; officieel maar zelfrapportage.
6. National Security and Defense Council of Ukraine. (2026). *Results of Ukraine's Defense Industry in 2025: FPV Drones*. <https://www.rnbo.gov.ua/en/Dialnist/7370.html> — **Primair**; zelfrapportage.
7. NPR. (2026, 16 & 22 juli). *Zelenskyy fires Ukraine's tech-savvy defense minister; What to know about Ukraine's military shakeup*. <https://www.npr.org> — **Journalistiek**; betrouwbaar, met onafhankelijke analistenstem (Rob Lee).
8. The Washington Post. (2026, 16 juli). *Zelensky ousts popular defense minister*. <https://www.washingtonpost.com> — **Journalistiek**; betrouwbaar.
9. CNN / Euronews / Kyiv Post. (2026, 21 juli). *Syrskyi ontslag, Drapatyi benoeming*. — **Journalistiek**; betrouwbaar.
10. Al Jazeera. (2026, 10 april). *Russia suffers 'record' soldier casualties*. <https://www.aljazeera.com> — **Journalistiek**; citeert Oekraïense cijfers (zelfrapportage) met bronvermelding.

11. Kirichenko, D. (2025/2026). *Artificial Intelligence's Growing Role in Modern Warfare*. US Army War College War Room.
<https://warroom.armywarcollege.edu/articles/ais-growing-role/> — **Wetenschappelijk/institutioneel**; hoog betrouwbaar (70-80%-cijfer).
Aanvullend: US Army University Press, *Military Review* (2025-2026).
12. Belfer Center, Harvard. (z.j.). *Starlink and the Russia-Ukraine War*.
<https://www.belfercenter.org> — **Wetenschappelijk**; betrouwbaar.
13. The Economist. (2026, 13 juli). *Ukraine's reforming defence minister is under fire*.
(paywall; geverifieerd via secundaire samenvattingen) — **Journalistiek/analyse**;
betrouwbaar, belangrijk als pre-ontslag onafhankelijke bron met kritische
militaire stemmen.
14. Financial Times / C. Miller. (2026, ~15 juli). Berichtgeving over dreigend ontslag en
defensiebudgetbelangen. (paywall) — **Journalistiek**; betrouwbaar, meerbronnig
(industrie, MP's, functionarissen).
15. CEPA. (2026). *Man on a Mission: Ukraine's New Defense Chief*. <https://cepa.org> —
Analyse; betrouwbaar.
16. NATO. (2026, 8 juli). *Ankara Summit Declaration*. <https://www.nato.int> — **Primair**;
officieel.
17. Meduza. (2026, 20 juli). *Syrsky-column ("My work is war") vertaling*.
<https://meduza.io/en> — **Journalistiek** (onafhankelijk Russisch exil); betrouwbaar.
18. Council on Foreign Relations. (2026). *How Ukraine's Drone Innovation Reversed
Russia's Momentum*. <https://www.cfr.org> — **Analyse**; betrouwbaar.
19. Wikipedia. (2026). *Mykhailo Fedorov; Dismissal of Mykhailo Fedorov; Sting
(drone)*. — **Tertiair**; nuttig voor tijdlijn, met voorzichtigheid te gebruiken.
20. BBC (Bornyakov-interview over Diia) & World Bank GovTech Maturity Index
2025. — **Journalistiek/institutioneel**; betrouwbaar (22,7 mln Diia-gebruikers;
Groep A "GovTech Leaders").

Methodologische noot: bij elke belangrijke claim is getracht de bronstatus expliciet te maken — (a) vastgesteld feit, (b) interpretatie, (c) hypothese, (d) politieke framing, (e) onbewezen causaliteit, (f) journalistieke reconstructie. De grootste epistemische kwetsbaarheid in dit dossier is de vermenging van Oekraïense zelfrapportage (dronecijfers, e-points, treffratio's) met onafhankelijke analyse; het rapport behandelt de onafhankelijke bronnen (CSIS, US Army, RUSI) als robuuster dan de ministeriële en fabrikantcijfers, en het "hervormer versus oude garde"-narratief als deels-geverifieerd-maar-niet-moreel-bewezen.